

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा-नवम्बर/दिसम्बर-२०१६

कक्षा - शास्त्री-२, सेमेस्टर-३

विषयः - धर्मशास्त्रम्

दिनाङ्कः - १.१२.२०१६

प्रश्नपत्रम् - ७

कोड - CE-2.3.5

ग्रन्थः - याज्ञवल्क्यस्मृतिः आचाराध्यायः

गुणाः - ७०

समयः - ०३-०६

प्रथमान्वितिः (युनिट - १)		
प्रश्नः १	श्लोकानां ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । (द्वयोः)	०८
(१)	अधिविनातु भर्तव्या महदेनोऽन्यथा भवेत् । यात्रानुकुल्य दंपत्यो स्त्रिवर्गस्तत्र वर्धते ॥	
(२)	यज्ञस्य ऋत्विजे दैव आदायार्षस्तु गोद्वयम् । चतुर्दशप्रथमजः पुनात्युत्तरजश्च षट् ॥	
(३)	मेदसातर्पयेद्देवानथर्वाङ्गिरसः पठन् । पितृश्च मधुसर्पिभ्यां मन्वहं शक्तितो द्विज ॥	
प्रश्नः २	प्रश्नानां सविस्तरं उत्तराणि ददत । (कोप्येकः)	०८
(१)	गर्भाधानादि षोडशसंस्काराणां विषये चर्चा कुरुत ।	
(२)	धर्मस्य कारक एवं च ज्ञापकहेतवः स्पष्टयतु ।	
प्रश्नः ३	टिप्पणी लिखत । (द्वे)	०४
(१)	कन्यादाने वरनियम ।	
(२)	आसुरगान्धर्व विवाहयोः लक्षणानि ।	
(३)	स्त्रीगमने वर्ज्यदिनानि ।	
(४)	प्रोषितभर्तृकानियमाः ।	
प्रश्नः ४	प्रश्नानां संक्षेपेण उत्तराणि ददातु । (पञ्चानाम्)	०५
(१)	ब्राह्मणानाम् उपवीतिसंस्कारः कदा भवति ?	
(२)	निष्क्रमणसंस्कारः कदा भवति ?	
(३)	गर्भाधानसंस्कारः कदा भवति ?	
(४)	कनिष्ठिका मूले किं तीर्थम् ?	
(५)	पितृतीर्थम् कुत्र ?	
(६)	सोमेन स्त्रीभ्यः किं दत्तम् ?	
(७)	युग्मरात्रौ स्त्रीगमने किम् भवति ?	

द्वितीयान्वितिः (युनिट - २)		
प्रश्नः ५	प्रदत्तश्लोकानां ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । (द्वयोः)	०८
(१)	सगोरसर्षपैः क्षौमं पुनः पाकान्महीमयम् । कारुहस्तं शुचिः पण्यं भैक्ष्यं योषिन्मुखं तथा ॥	
(२)	पलाण्डं विङ्गवराहं च छात्राकं ग्रामकुक्कुटम् । लशुनं गृञ्जनं चैव जग्वा चन्द्रायणाचरेत् ॥	

- (३) कर्मणा मनसा वाचा पद्माद्वयं समाचरेत् ।
अस्वर्ग्यं लोकविद्विष्टं धर्म्यमच्चाचरेन्नतु ॥
- प्रश्न: ६ सविस्तरं चर्चयत । (एकः) ०८
(१) स्नातकधर्मप्रकरणस्य प्रतिपादित विषयाणां चर्चा कुरुत ।
(२) संलेपानां शुद्धिं स्पष्टयतु ।
- प्रश्न: ७ टिप्पणी लिखत । (एका) ०२
(१) अमेध्यापिहते द्रव्यशुद्धिः ।
(२) द्विजातीनां धर्माः ।
- प्रश्न: ८ प्रश्नानां संक्षेपेण उत्तराणि ददतु । (द्वयोः) ०२
(१) स्मार्तकर्मणि प्रयुक्तः अग्निः कः ?
(२) अवीरास्त्री अर्थात् का ?
(३) “कलविकाः” अर्थात् किम् ?
(४) कति वर्णाः ? के च ते ?
- तृतीयान्वितिः (युनिट - ३)
- प्रश्न: ९ प्रदत्तश्लोकानां ससन्दर्भं व्याख्यां कुरुत । (द्वयोः) ०८
(१) पदानि क्रतुतुल्यानि भग्नेष्वपिविवर्तिनाम् ।
राजा सुकृतमादत्ते हतानां विपलायिनाम् ॥
(२) सूर्य सोमो महीपुत्रः सोमपुत्रः बृहस्पतिः ।
शुक्रशनेश्चरो राहु केतुश्चेति ग्रहाः स्मृता ॥
(३) पाणिप्रक्षालनं दत्त्वा विष्टरार्थं कुशानपि ।
आवाहयेदनुज्ञातो विश्वेदेवास इत्युचा ॥
- प्रश्न: १० सविस्तरं चर्चयत । (कोप्येकः) ०८
(१) “ग्रहशान्तिप्रकरणे” वर्णितविषयाः चर्चयत ।
(२) दण्डादण्डने फलम् स्पष्टं कृत्वा दण्डभेदाः तथा च दण्डव्यवस्थां स्पष्टयतु ।
- प्रश्न: ११ टिप्पणी लेख्या । (द्वे) ०४
(१) यज्ञादिनांकरणे ऋत्विजः । (२) उत्कोचजीवानां दण्डः ।
(३) नवग्रहाणां भोजनानि । (४) गयाश्राद्धफलम् ।
- प्रश्न: १२ प्रश्नानां संक्षेपेण उत्तराणि ददातु । (पञ्चानाम्) ०५
(१) ब्राह्मणेषु कः श्रेष्ठः ?
(२) ‘अधेनुः’ अर्थात् किम् ?
(३) कस्य दानं न ग्रहणीयम् ?
(४) पञ्चाग्निनां नामानि लिखत ?
(५) श्राद्धकर्मणि पितृणां देवता के ?
(६) बुधस्य समिधा कः ?
(७) राहोः समिधा कः ?

=०=